

Høringsuttalelse 202304618 – Fortum AB

- **Høringssvar fra Finnskogene AS på Fortum AB sin søknad om nedleggelse av Nordre Røgden Hoveddam(dam-id2342) og Mellom Røgden (dam-id2340).**

Finnskogene AS representerer grunneierne av Vestre Løvhaugen skog gnr. 111, bnr.15 mfl , Haakon E. og Ole Jørgen Gjems. Vi viser til tidligere skriftlige innspill vi sendte til NVE etter Fortums befaringsom nedleggelse av dammer i Røgden vassdraget 31.5.23. Eksisterende dam i Mellom Røgden og Fortums AB foreslåtte nye naturinngrep ligger på Gnr. 111, Bnr. 15. Som grunneier er vi direkte berørt av reguleringen og den eventuelle nedleggelse av de aktuelle dammene. Vi mener ulempene ved nedleggelse av dammene er klart større enn fordelene. Nedenfor forklarer vi et utvalg av ulempene ved nedleggelse av dammene

Kulturminner og kulturmiljø

I Røgden vassdraget finnes kulturminner som steinalderboplasser, utmarksminner og gamle fløtningsanlegg. Innlandet Fylkeskommune har tidligere uttrykt disse kan bli negativt påvirket ved opphør av reguleringen.

Naturinngrep

Fortum AB foreslår store naturinngrep med sitt forslag om nedleggelse av dammene. Dette er en helt unødvendig situasjon om dammene hadde blitt fulgt opp og vedlikeholdt over tid. Det er liten tvil om dette vil resultere i stor skade på blant annet arts mangfold, strandsonene og fiskelivet i sjøene.

På vår eiendom vil det forringe dyreliv, fiske, grunneierverdier, strandlinje, båthus, fiskebu og fløterbrakke ved eksisterende strandlinje. Båthuset ble bygget mange år før kraftreguleringen og vil med Fortums forslag ligge ca. hundre meter inn på tørt land. Det illustrerer omfanget av naturinngrepet Fortum foreslår. Vannstanden på vår eiendom vil være langt lavere enn det som var tilfelle før reguleringen begynte!

Naturen har tilpasset seg eksisterende vannstand over hundre år med vannkraftregulering og tidligere fløting. Mellom Røgden er omgitt av naturtype lavlandsmyr som vil forringes om torven tørker ut.

Älvkraft i Värmland AB, fikk ny konsesjon i vassdraget i 2015 av OED, kom NVE med tydelige føringer og anbefalinger i forkant og skrev i sin innstilling (NVE 200700042-44 kv/jaso) datert 02.07.2012: *«NVE legger i sin samlede vurdering særlig vekt på at søknaden gjelder fornyelse av en tidligere reguleringskonsesjon der den naturlige tilstanden i vassdraget er betydelig endret, og hvor det over lang tid har etablert seg en ny tilstand. En nedleggelse av reguleringsanleggene fremstår ikke som noe aktuelt alternativ. Det er vår oppfatning at de påpekte ulempene med reguleringen kan reduseres til et akseptabelt nivå gjennom tilpasninger og innføring av nye og mer miljøtilpassede vilkår. Det er også et viktig moment at dette kan gjennomføres uten at kraftproduksjonen reduseres i vesentlig grad. NVE finner at fordelene og nytten ved fortsatt regulering av Nordre- og Mellom Røgden er større enn skadene og ulempene for allmenne og private interesser, og at § 8 i vassdragsreguleringsloven således er oppfylt. Vi anbefaler derfor at Älvkraft Värmland AB får tillatelse etter vassdragsreguleringsloven til den omsøkte reguleringen på de vilkår som følger vedlagt.»*

Forut for konsesjonen i 2015 foreslo NVE at det fastsettes vilkår om økt minste vannføring og moderne naturforvaltningsvilkår. Vi mener allmenne interesser og naturforvaltningsvilkår må vektlegges i tråd

med de anbefalingene NVE selv ga i forbindelse med fornyet konsesjon. Fylkesmannen i Hedmark la i 2015 særlig vekt på at forholdene for biologisk mangfold og fisk må forbedres, og anbefalte i den sammenheng slipp av økte minstevannføringer og gradvis på slipp av vann for å sikre mykere overganger mellom ulike vannføringer.

Nye kraftprodusenter har meldt sin interesse

I lys av dagens kraftmangel og det faktum det finnes aktører som kan være interessert i å videreføre reguleringen og utnytte vannkraften i dette regulerte vassdraget, så mener vi NVE må avslå søknaden om å legge ned dammene. Det vil være svært uheldig om Fortum får klarsignal til å begynne nedbygging av dammene før alternativene som nye kraftprodusenter skisserer for utnytting av kraftpotensialet er vurdert nærmere.

Ulemper for allmenne interesser

Finnskogene AS vil påpeke skadene og ulempene for allmenne og private interesser som forslaget medfører:

- De flotte sandstrendene som Mellom Røgden er viden kjent for, vil forringes.
- Sjøens beliggenhet mtp. fylkesveien gjør plassene nordøst attraktive for campingturister, villcampere og øvrig ferdsel på sjøen da det er kort vei for å kunne sette ut båt, kano ol for de som ønsker å benytte sjøen. Opplevelsen av sjøene vil forringes.
- En senkning under dagens sommervann vil påvirke sandstrender rundt Mellom Røgden. Her vil da mudder og stein påvirke badeforhold og det estetiske bildet av hele området og det vil være ødeleggende for nærmiljøopplevelsen av området for turister og fastboende.
- Fiskeinteressene i sjøene vil forringes med lavere vannstand
- Sportsfisket i Løvhaugsåa vil være forringet. Nedenfor dammen i Mellom Røgden har Statsforvalteren i Innlandet godkjent fluefiskesone i strandsonen. Det vil bli vanskelig å fiske langs denne strekningen om dammene forsvinner.
- NVE anbefalte i nåværende konsesjon Fylkeskommunen om å komme med pålegg om fiskeritiltak i Løvhaugsåa. Fylkeskommunen har påpekt behovet for fisketrapp ved denne dammen i flere år, dette har regulanten trenert. Dette viser NVE må følge opp kravene som de selv foreslår i større grad. Når regulant ønsker å trekke seg ut, må ikke NVE la tidligere miljøkrav renne ut i sanden.
- Allmenn ferdsel på sjøen vil forringes. Mellom Røgden er en grunn sjø. Dette innebærer i dag forholdsvis krevende, sikker, ferdsel på sjøen med båt. Forsvarlig ferdsel på sjøen krever vannstand på om lag 330.3 for sommervann. Reduksjon av sommervann vil redusere muligheten for bruk av båt. Rekreasjonsmuligheter for mange vil bortfalle dersom senkningen av vannstanden tilsier at faren for å kjøre på stein/grunn med dertil havari av båt og/eller elmotor skal være til stede.
- Hytter og bygg rundt den vakre sjøen vil forringes i verdi
- Vannkildene rundt sjøen kan tørke inn som følge av lavere vannstand
- Vadestedet som dyr, fiskere og skogbruket benytter seg av nedenfor dam i Mellom Røgden vil bli ubrukelig hvis dammen fjernes da vannstanden vil øke betraktelig. I tilfelle nedleggelse av dam vil medføre behov for ny passasje over vassdraget her.
- Norconsults øvrige vurderinger mht. konsekvenser for naturmiljø er ikke kommentert.

Med hilsen

Ole Jørgen og Haakon Gjems